

Kommunal- Og Distriktsdepartementet
Postboks 8112 DEP
0032 OSLO

Vår dato: 12.06.2024
Vår referanse: 24/29227 - 2
Deres dato: 13.03.2024
Deres referanse: 24/1198-1

Høringsuttalelse – forslag til nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet

1.0 Innledning

Vi viser til høringen av forslag til nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, jf. plan- og bygningsloven § 6-2. De nye retningslinjene skal erstatte gjeldende statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging som ble fastsatt ved kgl.res. av 26. september 2014.

Bakgrunn

Landbruksdirektoratet er et nasjonalt forvaltningsorgan med ansvar for å sette landbrukspolitikken og handelspolitikken på landbruksområdet ut i livet. Herunder har direktoratet blant annet ansvar for å bidra til utvikling og forvaltning av klima-, miljø- og arealpolitikken innenfor reindrift, skogbruk og jordbruk. På denne bakgrunn gir Landbruksdirektoratet her sin vurdering av de landbruksfaglige sidene av forslaget til statlige planretningslinjer.

Klimakrisen og naturkrisen er blant vår tids største utfordringer. Landbruket forvalter store arealer som er utsatt for press fra andre interesser; som utbygging av grønn energi, (grønn) industri, samferdsel, boliger og fritidsbebyggelse. Arealutfordringene fremover vil bli større og mer komplekse. Ivaretagelse av skogarealene vil være viktig for å imøtekomme en økende etterspørsel i markedet etter råstoff og produkter fra skogen som kan bidra til det grønne skiftet. Det er også viktig å begrense avskogingen i Norge, og å bevare skogarealene som skog i fremtiden, på grunn av skogens betydelige kapasitet som karbonsluk og karbonlager. Vi viser blant annet til Miljødirektoratets rapport fra 2023 *Klimatiltak i Norge mot 2030*¹.

En endret geopolitisk situasjon, klimaendringer og naturkrise forsterker behovet for å styrke jordvernet og øke selvforsyningsgraden i Norge. Vi viser til Regjeringens jordvernstrategi fra 2023, og til selvforsyningsmeldingen som nylig ble lagt frem. Vi viser også til Riksrevisjonens rapport fra 2023 hvor Riksrevisjonens overordnede vurdering er

¹ Klimatiltak i Norge mot 2030: Oppdatert kunnskapsgrunnlag om utslippsreduksjonspotensial, barrierer og mulige virkemidler (M-2539).

at det er kritikkverdig at arealressursene i jordbruket ikke blir forvaltet på en fullt ut bærekraftig måte².

Reindriftsarealer og næringens natur- og kulturgrunnlag har et tydelig vern i lovverket. Ansvar for sikring av arealene påhviler både innehavere av reindriftsretten, øvrige rettighetshavere og myndighetene. Reindriftens arealer har lenge vært under press fra aktører som ønsker å benytte reindriftsarealer til andre formål. Presset har økt gradvis på grunn av det grønne skiftet. Det er derfor av avgjørende betydning at reindriften synliggjøres og ivaretas gjennom fremtidig arealplanlegging i Norge.

Alt dette fordrer at dagens arealforbruk reduseres, slik at det blir mindre omdisponering og nedbygging av landbruksarealer. Kommunene har etter plan- og bygningsloven et stort ansvar for gjennomføringen av dette. Direktoratet erkjenner at det er stor variasjon i Kommune-Norge, blant annet i topografi, befolkningsutvikling, størrelse, klimatiske forhold og natur- og arts mangfold. Arealplanleggingen i kommunene har derfor noe ulikt utgangspunkt, og det påvirker ønskene både om bruk og vern av arealer. Den største negative påvirkningen av natur er likevel arealbruksendringer. Arealbruksendringer på landbrukets arealer utfordrer næringsinteresser og innskrenker ressursgrunnlaget for fremtidig produksjon av mat, skogråstoff og reindrift, bidrar til økte klimagassutslipp og gir tap av naturmangfold. Endringene gir klimagassutslipp i seg selv, men også manglende karbonopptak i fremtiden, eksempelvis gjennom avskoging eller nedbygging av jordbrukets arealer. God arealbruk med færre arealbruksendringer er derfor viktig for å nå miljø- og klimamål, og landbrukspolitiske mål. De gjeldende statlige planretningslinjene har en viktig funksjon i dag, og de nye retningslinjene kan bli enda bedre hva gjelder ivaretagelse av LNFR (landbruks-, natur- og friluftsmål, samt reindrift)-områdene fremover. Dette er viktig i en tid med økende kamp om disse arealene.

Overordnede kommentarer

Landbruksdirektoratet er positiv til at Kommunal- og distriktsdepartementet foreslår nye statlige planretningslinjer som skal erstatte de gjeldende. Det er bra at jordvern og reindrift løftes frem som egne temaer under generelle retningslinjer som skal gjelde for hele landet. Vi mener likevel at formuleringen om jordvern bør skjerpes inn, og at formuleringene knyttet til reindrift nyanseres. Det er positivt at hensynet til klima er styrket og at det skal tas hensyn til karbonrike arealer, som kan gi den produktive skogen en bedre beskyttelse. Vi mener imidlertid at hensynet til skogbruket og den produktive skogen bør fremkomme tydeligere som tema. Se flere merknader samt forslag til omformuleringer knyttet til hvordan disse hensynene er ivaretatt i forslaget til ny SPR, under punkt 3.0 nedenfor.

Landbruksdirektoratet er bekymret for konsekvensene av forslaget om tydeligere differensiering av statlige føringer for arealpolitikken, og hovedgrepet med å dele landet i to; regioner med større byer, og regioner med mindre tettsteder og spredtbygde strøk. I gjeldende SPR er det momenter som trekker i retning av differensiering, og vi mener disse formuleringene er tilstrekkelige.

² Dette skyldes at betydelige jordbruksarealer av god kvalitet omdisponeres og bygges ned, at dreneringsaktiviteten er lavere enn behovet, noe som svekker både produksjonsgrunnlaget og produktiviteten i jordbruket.

For våre forvaltningsområder jordbruk, skogbruk og reindrift er det ikke bare de eksplisitte formuleringene om disse i SPR'en som er av betydning, men også planlegging/utbygging der det bygges innenfra og ut, fortettes og transformeres ved knutepunkter. Dette mener vi at er gode grep for hele landet – og bør også gjelde utenfor regioner med større byer, det vil si også for de kommunene som er markert med gult i kartet. Disse utgjør om lag 80-90 prosent av landarealet. Jordvern og miljøvennlig by- og tettstedsutvikling er ofte sammenfallende interesser³. For regioner med mindre tettsteder og spredtbygde strøk finner vi imidlertid i forslaget til ny SPR at planleggingen bør bidra til effektiv arealbruk. Todelingen som forslaget til SPR legger opp til og blant annet formuleringen om LNFR-spredd kan få konsekvenser for forvaltningen av jord, skog og reindriftsarealene. Jordvernmålet er nå så stramt at annen omdisponering enn det som er samfunnskritisk bør minimeres. Da synes det eksempelvis ikke tilrådelig å åpne for boliger på dyrka jord, med andre ord å åpne for mer LNFR-spredd.

Det er for øvrig viktig at formuleringen «innenfor rammene av kapittel 3» blir stående som begrensning der det omtales at det kan legges til rette for spredt boligbygging i LNFR-områder, ellers blir formuleringen knyttet til LNFR-spredd mer problematisk.

2.0 Kort om gjeldende statlige planretningslinjer for samordnet bolig, areal og transportplanlegging

I de gjeldende statlige retningslinjene vektlegges fortetting og transformasjon, kompakte byer og tettsteder, langsiktige grenser mellom by- og tettstedsområder, samt ivaretagelse av større, sammenhengende LNFR-områder. I planleggingen skal det blant annet tas hensyn til god matjord (jf. punkt 4.7 i SPR-BATP). Dette er gode generelle grep for å ivareta hensyn til landbruksområder. Gjeldende SPR har vært et viktig verktøy for å hindre satellittutbygginger med dårlig tilgjengelighet til skoler, arbeidsplasser, handel og service og derigjennom også begrense nedbygging av landbruksarealer.

Hensynet til jordvern som sådan er lite omtalt i gjeldende SPR. Vi savner også i gjeldende SPR at den omtaler og gir et tydelig innsigelsesgrunnlag for produktiv skog og reindrift.

3.0 Nærmere om Landbruksdirektoratets syn på forslaget til statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet

Under følger mer spesifikke kommentarer til og forslag til justerte formuleringer av forslaget til ny SPR. Dette følger strukturen i forslaget til ny SPR.

Kommentarer til kapittel 1 Formål

Forslag til justert tekst:

Formålet med retningslinjene er å sikre en samordnet og bærekraftig bolig-, areal- og transportplanlegging. Regional og kommunal planlegging er viktige virkemidler for å følge opp bærekraftsmålene og Norges nasjonale og internasjonale forpliktelser på klima- og miljøområdet. Planleggingen skal bidra til å utvikle bærekraftige byer og lokalsamfunn, legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, og fremme helse, miljø og livskvalitet. Planleggingen skal samtidig bidra til reduserte klimagassutslipp og

³ Kompakte byer og tettsteder gir mindre transportbehov og bedre muligheter for miljøvennlige energiløsninger. Jordvern må ses i sammenheng med utviklingen av miljøvennlige transportsystemer slik at satellittutbygginger unngås.

tilpasning til forventede klimaendringer. Planleggingen skal sikre og bevare kvaliteter i landskapet, ivareta kulturmiljø og å hindre at dyrket mark, natur-, villrein- og friluftsområder og karbonrike arealer bygges ned. Planleggingen skal også sikre at det innenfor det samiske reinbeiteområdet tas hensyn til reindriftens bruk av arealene. Planleggingen skal bidra til å redusere avskoging og nedbygging av produktive skogarealer, av næringsmessige hensyn, for å sikre karbonopptak i skog, og av hensyn til det biologiske mangfoldet.

Retningslinjene skal fremme et lavutslippssamfunn gjennom utvikling av bærekraftige, kompakte og attraktive byer og tettsteder. Arealbruken skal tilrettelegge for gode mobilitetsløsninger, redusert transportbehov og redusere tapet av naturmangfold, dyrka mark og friluftsområder. Planleggingen skal legge til rette for tilstrekkelig boligbygging og næringsutvikling, med vekt på gode regionale løsninger. ~~Kommunene skal ha handlingsrom til å kunne bestemme hvor nye boliger skal bygges ut fra lokale forutsetninger. Områdene og handlingsrommet er beskrevet i kapittel 5.~~

~~I regioner med større byer der det er høyt utbyggingspress skal retningslinjene særlig bidra til effektiv arealbruk gjennom samordning av utbyggingsmønster og transportsystem.~~

~~I distriktsområder med lavt utbyggingspress, lavt folketall og/eller negativ befolkningsutvikling skal retningslinjene særlig bidra til utvikling av levedyktige lokalsamfunn.~~

Begrunnelse: Vi viser til overordnet omtale av todelingen. Vi mener at siste del av formålet ikke hører hjemme i en formålsbeskrivelse og derfor bør tas ut. Slik formuleringen lyder, kan den også misforstås. Effektiv arealbruk er også viktig utenfor regioner med større byer, det vil si for de gjenværende 80-90 prosent av landet. Vi vil påpeke at blant annet hensynet til jordvern står sterkt, idet jordvernpolitikken er strammet inn betydelig. Vi ser ikke et motsetningsforhold mellom levende lokalsamfunn og effektiv arealbruk som for eksempel ved "innenfra og ut"- utbygging.

Kommentarer til kapittel 3 Generelle retningslinjer (gjelder for hele landet)

Vedr. 3.5 Fritidsboliger

Forslag til justering av tekst:

*Fortettingspotensialet i fritidsboligområder skal kartlegges og bør utnyttes før det blir lagt til rette for utvidelse av eksisterende fritidsboligområder og utbygging i nye områder. I fjell og utmark bør fritidsboligområder avgrenses mot sammenhengende natur-, villrein- og friluftsområder, *verdifulle landskap*, kulturmiljøer, og viktige områder for ~~landbruk~~, jordbruk, skogbruk, reindrift og andre næringer. Virkningene i ~~av~~ landskapet med utbygging og økt ferdsel ~~på landskap~~ skal vurderes og minimeres. I områder med utmarksbeite, seterdrift og reindrift skal det tas hensyn til næringenes bruk av arealene. Nye fritidsboligområder eller utvidelse av eksisterende områder bør i fjellområdene ikke anlegges i og over skoggrensen, ~~eller på myr~~. Nye områder for utbygging av fritidsboliger bør heller ikke legges på areal typer som tar opp- og lagrer store mengder karbon, for eksempel produktiv skog eller myr. Kommunene skal sikre større sammenhengende områder uten fritidsbebyggelse i fjellområder med stort press på arealene. Utvikling av nye fritidsboligområder må ses i sammenheng med eksisterende og framtidig behov for infrastruktur og tjenestetilbud. Det bør kunne tillates mindre, enkeltstående bygg tilpasset omgivelsene, basert på eksisterende bruk av eiendommen, i tilknytning til eksisterende bygg, og som ikke utløser behov for ny infrastruktur.*

Begrunnelse: Vi mener det er nødvendig å begrense (ytterligere) arealbruk til utbygging til fritidsboliger. Det bør være en svært høy terskel å bygge nye fritidsboliger utenfor allerede eksisterende fritidsboligområder. For reindrifta er det positivt at det står at nye fritidsboligområder eller utvidelse av eksisterende områder ikke bør anlegges i fjellområdene i og over skoggrensen. Men vi mener at dette også ikke bør anlegges i karbonrike arealer, som skog.

Betydningen av og opplevelser i landskapet er også viktige for befolkningen, og vi anbefaler å ta inn at nye fritidsboligområder også bør avgrenses mot verdifulle landskap.

Det bør presiseres at landbruk kan være både jordbruk, skogbruk og reindrift. De ulike landbruksnæringene kan ha ulike utfordringer ved endret arealbruk og utbygging av områder til fritidsboliger.

Det er positivt om nye fritidsboliger bygges i områder hvor det allerede finnes eksisterende, hvis det reduser nedbygging av verdifulle areal. Men i noen områder kan fortetting eller ny bruk av eksisterende bebyggelse være uheldig, hvis det gir økt ferdsel. Økt ferdsel i utmarka kan for eksempel skape interessekonflikter mellom beitenæringene og ivaretagelse av naturmangfold. Vi har foreslått en ny formulering for å synliggjøre at i områder med utmarksbeite, seterdrift og reindrift skal det tas særskilt hensyn til næringenes bruk av arealene.

3.7: Reindrift

Punkt 3.7 lyder: *Muligheten for å bygge innenfor og i tilknytning til eksisterende bebyggelse bør utnyttes før det vurderes å ta i bruk reindriftens særverdiområder til utbyggingsformål. Innenfor det samiske reinbeiteområdet skal det tas hensyn til reindriftens bruk av arealene. Ved planlegging av utbygging innenfor det samiske reinbeiteområdet skal konsekvenser for reindriften kartlegges og vurderes. Samisk reindrift skal ivaretas samtidig med hensynet til øvrig utvikling i samfunnet.*

Forslag til justert punkt 3.7: *Ved utbygging i reinbeiteområder skal muligheten for å bygge innenfor tidligere avsatte arealer i kommuneplan og reguleringsplaner vurderes først. Bygging i tilknytning til eksisterende bebyggelse skal benyttes før det vurderes å ta i bruk reindriftens særverdiområder til utbyggingsformål. Vurderingene må fremkomme i plandokumentene. Ved planlegging av utbygging innenfor reinbeiteområder skal konsekvenser for reindriften kartlegges og vurderes, dette gjelder både den samiske og ikke samiske reindriften. Samisk reindrift har et ekstra vern, og dette må tas hensyn til ved vurderinger om utbygging.*

Begrunnelse: Det er positivt at hensynet til reindrift styrkes. Reindriften er avhengig av tilstrekkelig beiteareal, og flytting mellom årstidsbeiter er en forutsetning for å videreføre den tradisjonelle driftsformen. Det er viktig at potensialet i dagens planer utnyttes før man tar i bruk nye arealer. Det er kjent at mange kommuner har avsatt store arealer i sine planer, som per i dag ikke er utbygd. Det er et problem at reindriften i liten grad omtales i plandokumentene. Dette gjør arealforvaltningen av reindrift vanskelig for arealplanleggerne i kommunene da de ofte har begrenset kompetanse om reindrift. Reindriften utenfor det samiske reinbeiteområdene er også under stort press og arealer

går tapt. Derfor er det viktig at vi også omtaler «reindriften» generelt. Særverdiområder er områder som ansees som særlig viktige områder for reindriften⁴.

3.9 Jordvern

Forslag til justert formulering: *Omdisponering av dyrka jord skal reduseres, og arealplanleggingen skal bidra til å nå målet om redusert omdisponering av matjord i tråd med nasjonal jordvernstrategi. Jordvern ~~bør~~ skal være et overordnet hensyn i arealplanleggingen. Potensialet for fortetting og transformasjon skal kartlegges og bør utnyttes før det vurderes å ta i bruk dyrket eller dyrkbar jord til utbyggingsformål. Hensynet til jordbrukets kulturlandskap, urbant landbruk og matberedskap skal også vektlegges. Det bør vurderes å oppheve gamle planer som innebærer omdisponering av dyrka jord, og tilbakeføre arealene til LNFR-formål.*

Begrunnelse: Landbruksdirektoratet vurderer det som positivt at hensynet til jordvern er styrket i forslaget til ny SPR. Samtidig ber vi om at jordvernhensynet styrkes ytterligere ved at *bør* erstattes med *skal* i punkt 3.9. Norge har et begrenset areal som er egnet for matproduksjon⁵. Samtidig er det et politisk mål at norsk matproduksjon skal økes⁶. En forutsetning for å nå dette målet er riktig bruk og vern av arealressursene. Det har lenge vært et politisk mål å verne om god dyrka og dyrkbar jord, og jordvernpolitikken er strammet inn en rekke ganger siden forrige SPR, senest gjennom oppdatert nasjonal jordvernstrategi fra juni 2023.

Betydningen av jordvern⁷ for norsk matsikkerhet er forsterket i lys av et endret geopolitisk bilde, bedre kunnskap om konsekvensene av klimaendringene og andre forhold som kan svekke global matproduksjon⁸, som nevnt innledningsvis. Dette er også noe Totalberedskapskommisjonen påpeker⁹ i NOU 2023:17 «Nå er det alvor». Jordvernet gjelder også for den dyrkbare jorda. Det er viktig å ta vare på den dyrkbare jorda som ressursgrunnlag for fremtidig matproduksjon ikke minst med tanke på klimaendringer. I år med regionale klimahendelser, som tørke eller flom, vil det være særlig viktig med jordbruksproduksjon over hele landet.

3.10 Klima, naturmangfold og friluftsliv

Punkt 3.10 lyder: *Det skal tas hensyn til viktige arealer for friluftsliv og naturmangfold, samt karbonrike arealer, slik at disse arealenes kvalitet og evne til økosystemtjenester, karbonlagring og klimatilpasning opprettholdes. Muligheten for å bygge innenfor eller i tilknytning til eksisterende byggeområde skal kartlegges og bør utnyttes før det vurderes å ta i bruk områder avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift (LNFR-områder) og grøntområder til utbyggingsformål.*

⁴ Dette er definert i [LMDs veileder Reindrift og plan- og bygningsloven](#)

⁵ Dyrka jord er en svært begrenset ressurs i Norge. Bare 3,5 prosent av Norges samlede landareal (utenom Svalbard og Jan Mayen) er jordbruksareal.

⁶ Dette har vært en målsetning over tid (bl.a. meld. St. 11 (2016–2017)), og med Meld. St. 11 (2023–2024) *Strategi for auka sjølvforsyning av jordbruksvarer og plan for opptrapping av inntektsmulighetene i jordbruket* tydeliggjøres dette.

⁷ Jordvern handler om å ta vare på arealer av dyrka og dyrkbar jord for fremtidige generasjoner, og om vern av jordsmonnet som substans. Et restriktivt jordvern er viktig for å bevare jordsmonnet for de verdiene det har for natur og samfunn, matproduksjon, matsikkerhet, opprettholde naturmangfold, dempe flom, binde karbon, skape verdier, arbeidsplasser og gode lokalsamfunn.

⁸ Kunnskapsgrunnlag for norsk jordvernstrategi, NIBIO rapport, vol.9, nr.38, 2023.

⁹ NOU 2023: 17 Nå er det alvor — Rustet for en usikker fremtid. Utredning avgitt til Justis- og beredskapsdepartementet 5. juni 2023.

Landbruksdirektoratet foreslår at punktet splittes i to, til ny 3.10 og 3.11:

3.10 Karbonrike arealer – skog og klima: Produktiv skog og andre karbonrike arealer skal ivaretas, slik at arealenes kvalitet og evne til opptak og ~~karbon~~lagring av karbon, verdi for skogbruksnæringen samt ytelse av andre aktuelle økosystemtjenester og klimatilpasning opprettholdes eller forbedres. Muligheten for å bygge innenfor eller i tilknytning til eksisterende byggeområder skal kartlegges og bør utnyttes før det vurderes å ta i bruk *slike områder*.

3.11 Naturmangfold og friluftsliv: Det skal tas hensyn til viktige arealer for friluftsliv og naturmangfold, slik at arealenes kvalitet og ~~evne til~~ ytelse av relaterte økosystemtjenester og klimatilpasning opprettholdes eller forbedres. Muligheten for å bygge innenfor- eller i tilknytning til eksisterende byggeområde skal kartlegges og bør utnyttes, før det vurderes å ta i bruk områder avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift (LNFR-områder) og grøntområder til utbyggingsformål.

Begrunnelse: Slik forslaget til dette punktet lyder, blir det etter vår vurdering for omfattende og upresist. Det er sentralt å få fram at både hensyn til klima og naturmangfold er nødvendig. Karbonrike arealer og klima tas ut som eget punkt, på en måte som også tydeliggjør skogarealenes verdi, blant annet i klimasammenheng

Kommentarer til kapittel 5.1 Retningslinjer for regioner med mindre tettsteder og spredtbygde strøk (kommuner markert med gult i kartet)

Her inngår setningen: *I kommuneplanens arealdel kan det innenfor rammene av kapittel 3 legges til rette for spredt boligbygging i områder avsatt til landbruks-, natur og friluftslivsmål.*

Landbruksdirektoratet er skeptisk til en åpning for mer spredt boligbygging i LNFR-områder. Slik boligbygging er krevende for vern av dyrka og dyrkbar jord, skogbruk og reindrift. Spredt boligbygging bidrar til klimagassutslipp - gjennom transport, men også dersom det bygges i karbonrike arealer. Dette også med tanke på samsvar med ny SPR klima og energi hvor blant annet formuleringen «*reduksjon av klimagassutslipp skal vektlegges arealplanleggingen*» inngår.

Det er viktig at «*innenfor rammene av kapittel 3*» beholdes i formuleringen om spredt boligbygging. I motsatt fall kan vi få en utvikling som er lite heldig med tanke på å ivareta jordbruksarealer for matproduksjon, produktiv skog og reindriftens arealer. Direktoratet viser for øvrig til veilederen om når bruk av LNFR-spredt kan være tjenlig og ikke¹⁰.

Vi viser også til vår overordnede kommentar om at vi stiller oss kritiske til at planleggingen bare *bør* bidra til effektiv arealbruk, styrke og utvikle sentrumsområder. I 5.1 påpekes betydningen av stedsidentitet, god stedsutvikling og boligbygging, men dette vurderer vi som viktig for større byer også, ikke bare for mindre tettsteder.

Kommentarer til kapittel 6 Retningslinjer for beslutningsunderlaget

6.3

Forslag til justert formulering: *Det bør utarbeides arealregnskap som en del av kunnskapsgrunnlaget i kommuneplanarbeidet. Dette gir kommunene redskap for å sette*

¹⁰ Veileder Planlegging for spredt bolig-, fritids- og næringsbebyggelse i landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsområder, KMD 2020.

seg mål for å redusere nedbyggingen av sårbar så vel som karbonrik natur, jordbruksarealer og reindriftens arealer.

Begrunnelse: Det er ikke bare sårbar natur som er viktig å redusere nedbyggingen av (og hvor arealregnskap er en vesentlig del av kunnskapsgrunnlaget for å få dette til). Vi viser blant annet til regjeringens jordvernstrategi, Norges klimamål, herunder å redusere avskoging til utbyggingsformål¹¹, implementering av EUs avskogingsforordning samt hensynet til reindriftens arealbehov.

Vi viser til formuleringen i nye SPR klima og energi: «*planmyndigheten skal ha oversikt over hvilke arealer som er betydelige karbonlagre [...]*» Denne formuleringen synes mer avgrenset og strengere enn formuleringen i SPR arealbruk og mobilitet om *arealregnskap bør [...]*. Vi har både en klimakrise og naturkrise, og jordvernets betydning for matsikkerheten er styrket. Vi mener det bør være *skal* også for annet enn arealer som er betydelige karbonlagre. Det at det står «bør» og ikke «skal» utarbeides arealregnskap, kan eventuelt forstås i lys av at det pågår mye arbeid relatert til areal-, natur- og jordbruksregnskap, og at det slikt kan være noe prematurt og sette dette som et skal-krav på nåværende tidspunkt. Men når dette er etablert bør det stilles krav om at det skal utarbeides slike regnskap som del av kunnskapsgrunnlaget i kommuneplanarbeidet.

6.4

Forslag til justert formulering: *Ved revidering av kommuneplanens arealdel ~~bør~~ skal kommunen vurdere om tidligere vedtatt arealbruk svarer til dagens og framtidens forventede behov og gjeldende nasjonale og regionale føringer for arealbruk. Det skal vurderes å ta ut eller redusere omfanget av utbyggingsarealer som ikke lenger bør bygges ut.*

Begrunnelse: Vi ser behov for at kravet skjerpes i formuleringen over ved at *bør* endres til *skal*.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Aud-Ingrid Krefting
seksjonssjef

Therese Melgaard Karlseng
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

¹¹ Jf. Miljødirektoratets rapporter M-[2493](#) og M-[2539](#).

Mottakere:

Kommunal- Og

Distriktsdepartementet

Postboks 8112 DEP

0032 OSLO